

TIẾT 47

THỰC HÀNH TIẾNG VIỆT

idea

KHỞI ĐỘNG

DREAM

idea

CÙNG CHÚ ẾCH CON
THAM GIA TRÒ CHƠI
“ĐỒ VUI” NÀO!

DREAM

ChúẾch Con

PLAY

Câu 1: Làm thế nào để con cua được chín chân?

luộc

Câu 2: Bàn gì xe ngựa sớm chiều giờ ra?

Bàn cờ

Câu 3: Quần rộng nhất là quần gì?

Quần đảo

Câu 4: Nước gì ăn được mà không uống được?

Nước cờ

Câu 5: Cầu gì biết chạy?

Cầu thủ

Câu 6: Con gì đập thì sống, không đập thì chết?

Con tim

Câu 7: Bệnh gì bác sĩ bó tay?

Gãy tay

Câu 8: Một trăm thứ dầu, dầu chi là dầu không thấp?

dãi dầu

Câu 9. Một trăm thứ bấp, bấp chi là bấp không rang?

lấp bấp

Câu 10. Một trăm thứ bạc, bạc chi là chẳng ai mua?

bạc tình

idea

HÌNH THÀNH
KIẾN THỨC

DREAM

idea

I. KHÁI NIỆM:

DREAM

idea

1. Từ đồng âm:

DREAM

idea

a. Tìm hiểu ví
dụ:

DREAM

ĐỌC YÊU TRẢ LỜI

Chỉ tính chất

và chú ý những từ
nhau về âm:

Nghĩa của hai từ đồng âm này

khôn

nhau

Nghĩa của hai từ đồng âm này
được xác định nhờ sự kết hợp của
chúng với các từ khác trong câu.

Một nghề cho chín con hơn chín

idea

b. Kết luận:

DREAM

Ví dụ : từ câu

. Anh ấy đang câu cá (động từ)

Đoạn văn có 5 câu (đơn vị của văn bản)

đang câu giờ (kéo dài thời gian)

khác nhau,
quan với
hau

idea

2. Từ đa nghĩa:

DREAM

idea

a. Tìm hiểu ví
dụ:

DREAM

Xét ví dụ sau:

1. Tôi **ăn** cơm

2. Xe này **ăn** xăng

Từ đa nghĩa

có nghĩa là “tự

để nuôi sống”,

“tiếp nhận cái

cần thiết cho sự hoạt động”. Hai nghĩa

này liên quan đến nhau

idea

b. Kết luận:

DREAM

Từ đa nghĩa

từ có nhiều

+ Ví dụ: từ “ngọt”

. Trái cây rất ngọt (chỉ đồ ăn thức uống có vị như đường, mật_

. Cô ấy nói rất ngọt (chỉ lời nói, âm thanh êm tai, dễ nghe)

Nhà văn liên quan với nhau.

SO SÁNH TỪ ĐỒNG ÂM VÀ TỪ ĐA NGHĨA

- * Giống nhau: các từ đều có hình thức âm thanh giống nhau về đọc và viết.
- * Khác nhau:

TỪ ĐỒNG ÂM

- Nghĩa khác nhau

Ví dụ: con mực – lọ mực.

TỪ ĐA NGHĨA

- Các nghĩa khác nhau có liên quan đến nhau.

Ví dụ: chân trời - chân tóc

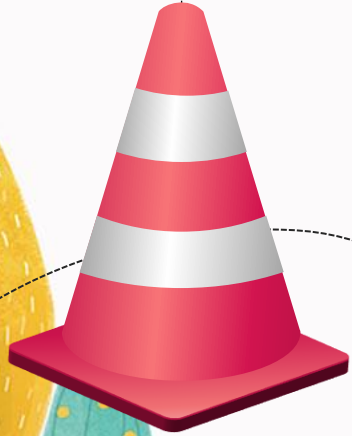
idea

II. LUYỆN
TẬP:

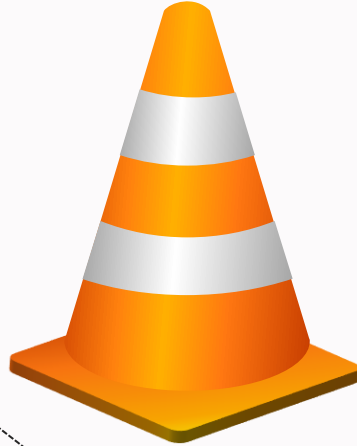
DREAM

VÒNG 1: NHÓM CHUYÊN GIA (10 phút)

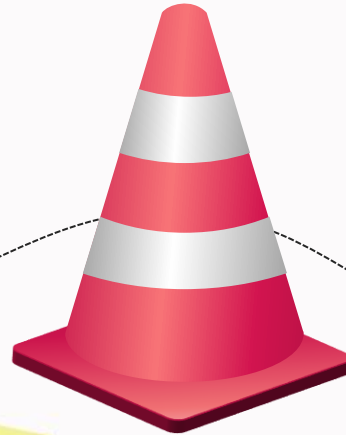
Bài 1

Bài 2

Bài 3

Bài 4

DREAM

NHÓM 2: VÒNG CHUYÊN SÂU (15 phút)

Vòng 2

MẢNH GHÉP

Hình thành 5
nhóm mới, mỗi
nhóm sẽ có đủ
thành viên
("chuyên gia")
của các nhóm cũ

Các "chuyên gia"
sẽ lần lượt trao
đổi câu trả lời và
thông tin ở vòng 1
cho các thành viên
trong nhóm mới

Bài tập 1

Trong hai trường hợp sau, ta có một từ bóng đa nghĩa hay từ bóng đồng âm với nhau? Giải thích nghĩa của từ đó trong từng trường hợp.

- a. Lờ mờ **bóng** ngả trắng chênh
Tiếng hò xa vọng, nặng tình nước non.
- b. **Bóng** đã lăn ra khỏi đường biên dọc.
- c. Mặt bàn được đánh véc-ni thật **bóng**.

Bài tập 1:

a. *Lờ đờ* hình ảnh của vật do **bóng** phản chiếu mà có;

b. **Bóng** đã **→ bóng** quả cầu rỗng bằng cao su, da hoặc nhựa, dễ nảy, dùng làm đồ chơi thể thao

c. *Mặt b* nhẵn đến mức phản chiếu được ánh sáng gần như mặt gương. **bóng → bóng**

→ Những từ có âm thanh giống nhau nhưng nghĩa hoàn toàn khác nhau, không liên quan gì với nhau → từ đồng âm.

DREAM

Bài tập 2

Phân biệt nghĩa của các từ in đậm trong những trường hợp sau. Theo em, đó có phải là những từ đồng âm hay không? Vì sao?

- a. - **Đường** lên xứ Lạng bao xa?
- Những cây mía óng ả này chính là nguyên liệu để làm **đường**.
- b. – Đứng bên ni **đồng**, ngó bên tê đồng, mênh mông bát ngát.
Đứng bên tê đồng, ngó bên ni đồng, cũng bát ngát mênh mông.
- Tôi mua cái bút này với giá hai mươi nghìn **đồng**.

Bài tập 2 SGK

chỉ khoảng không gian phải vượt qua để đi từ một địa điểm này đến một địa điểm khác;

- Những cây mía óng ả này chính là đường:

chỉ chất kết tinh có vị ngọt, dùng trong thực phẩm;

Bài tập 2 SGK

b. – Đứng bên ni **đồng**, ngó bên tê
đồng, mênh mông bát ngát → **đồng**

khoảng đất rộng và
bằng phẳng, dùng để
cày cấy, trồng trọt;

- Tôi mua cái bút này với giá
mười nghìn **đồng** → **đồng**

đơn vị tiền tệ

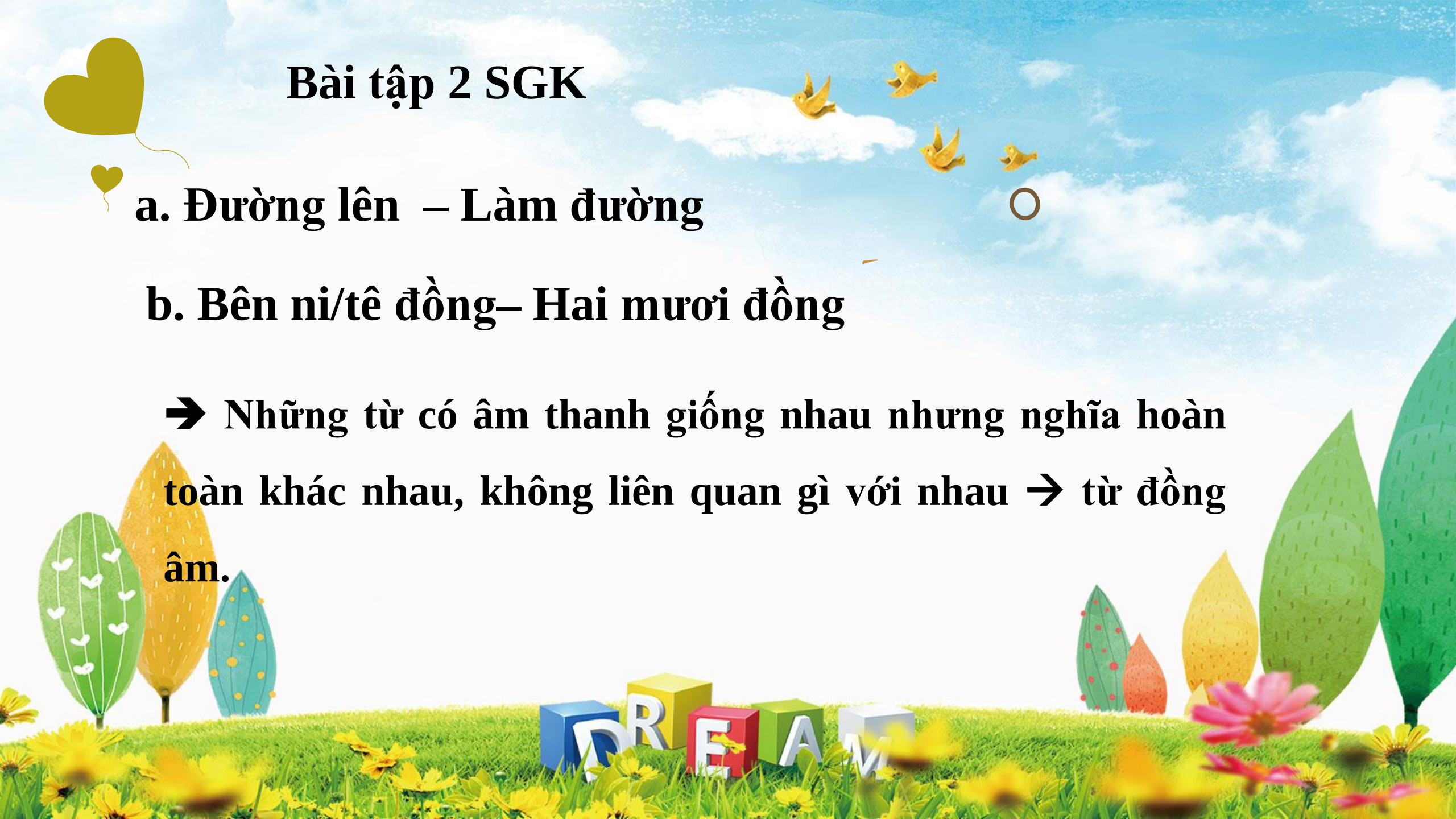

Bài tập 2 SGK

a. Đường lên – Làm đường

b. Bên ni/tê đồng– Hai mươi đồng

→ Những từ có âm thanh giống nhau nhưng nghĩa hoàn toàn khác nhau, không liên quan gì với nhau → từ đồng âm.

DREAM

Bài tập 3:

Nghĩa của từ trái trong những trường hợp dưới đây có liên quan với nhau không? Vì sao?

mọi trái bóng

*c. Cách một **trái** núi với ba quăng đồng*

Trái trong ba ví dụ đều biểu thị sự vật có dạng hình cầu → Từ đa nghĩa.

DREAM

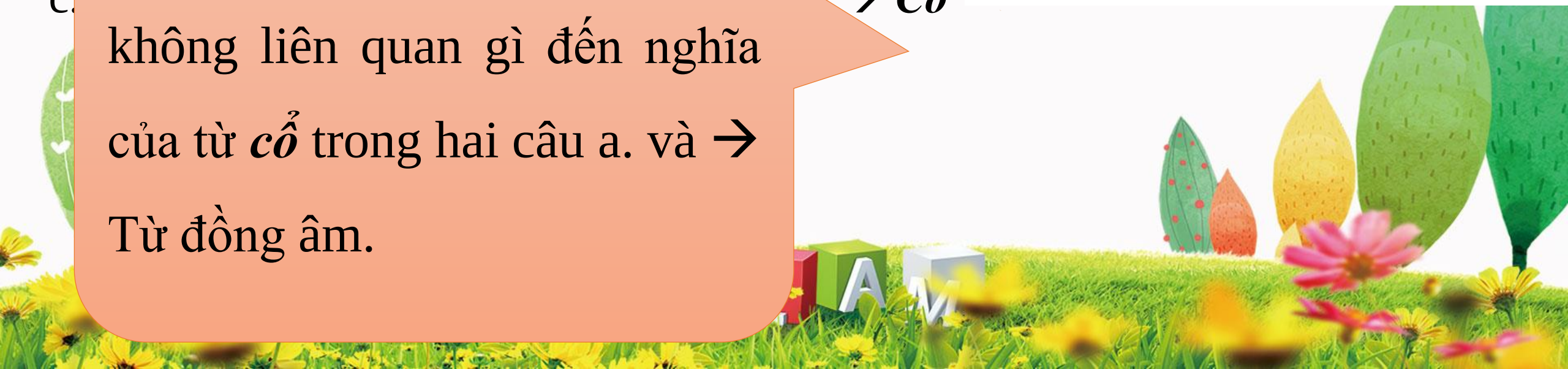
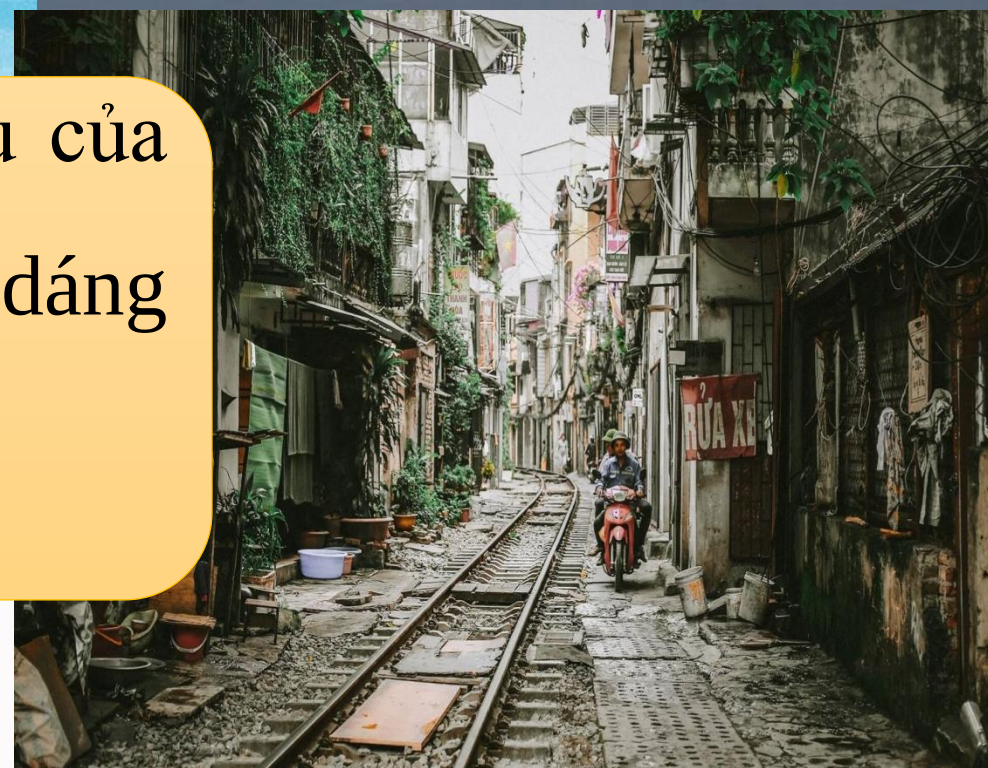
Chỉ một bộ phận c
nổi đầu với thân;

chỗ eo ở gần phần đầu của
một đồ vật, giống hình dáng
cái cổ → Từ đa nghĩa.

b. Con quạ tìm cá

chiếc hình cao cổ → C

tính từ, chỉ sự cổ kính, lâu đời,
c. ... → Cổ
không liên quan gì đến nghĩa
của từ **cổ** trong hai câu a. và →
Từ đồng âm.

Bài tập 5

- *Tiếng hò xa vọng **nặng** tình nước non*

→ **Nặng**: tính chất, mức độ nhiều tình cảm.

- Một số ví dụ có từ **nặng** được dùng với nghĩa khác:

+ Anh ấy là đối thủ nặng kí

+ Bác ấy bị nặng tai

+ Bệnh nhân bị viêm phổi nặng do mắc Covid

idea

VẬN DỤNG

DREAM

Câu 1. Ca dao, tục ngữ hay sử dụng từ đồng âm để chơi chữ nhằm tạo những câu nói có nhiều nghĩa, gây những bất ngờ thú vị cho người đọc, người nghe. Em hãy cho biết những bài ca dao sau đã sử dụng những từ đồng âm nào để chơi chữ?

Câu 1:

a. *Chị **Xuân** đi chợ mùa hè*

*Mua cá **thu** về chợ hãy còn **đông***

- Chị Xuân (tên riêng) - mùa xuân.

- Cá thu (tên một loại cá) – mùa thu.

- Đông (đông đúc, chỉ số nhiều) – mùa đông.

b.

Bà già đi chợ cầu Đông

- Lợi trong câu nói của
thầy bói: phần thịt bao
quanh chân răng

*ột quẻ lấy chồng **lợi chằng***

bói gieo quẻ nói rằng

***lợi** nhưng răng không còn*

- Lợi (lợi chằng) –
lợi ích, thuận lợi

Câu 2:

a.1: răng: → chỉ một bộ phận *câu sau có liên*
trong khoang miệng
nhai, nghiền nát thức

=> Từ răng có cùng nét nghĩa
chỉ một vật sắc, sắp đều hàng

Ta nhớ hàm răng

nhang đang đc cao, không đang đc

a.2: *Răng của em*
nhai

Làm sao nhai được

(Quang Huy)

DREAM

Câu 2

b.1:

=> Từ miệng có cùng nét nghĩa

Nghĩa c

người h

chỉ bộ phận ở phía trước, thông với bên

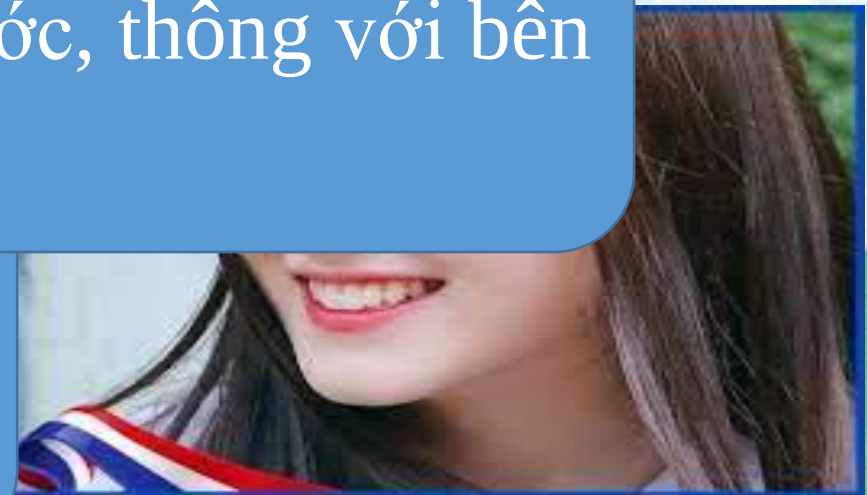
b.2: phần t ngoài...

thông với bên ngoài

của vật có

chiều sâu

b.2: Những chú lính cứu nạn cứu họ đang ~~tập~~ **miệng** giếng.

1

Học bài,
khái quát
nội dung
bằng sơ đồ
tư duy.

2

3

Sưu tầm các
đoạn thơ,
đoạn văn có
sử dụng từ
đồng âm, từ
đa nghĩa.

4

Soạn bài:
Chuyện cổ
nước mình.

5

Thank
you

